

<http://www.saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-mifichnakontseptsiyachy-diyevuj-kontsept/>.

4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова – К. ; Таксон, 2016. – 234 с.

5. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://fond.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/about-ua/21-fond/news-site/mainnews/134-akadem-ua>.

Івахнюк Т.В.,

*к.б.н., асистент кафедри громадського здоров'я
Сумського державного університету*

Хижня Я.В., *к.мед.н., асистент кафедри
загальної хірургії, радіаційної медицини та
фтизіатрії*

Сумського державного університету

ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ОСВІТНЬО-НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Одним із першочергових завдань у реформуванні системи вищої освіти України є питання підвищення її якості та підвищення якості професійних компетенцій, а значить і конкурентоспроможності випускників, визнання фахових дипломів українських університетів на європейському та світовому рівнях. На наш погляд, підвищення якості вищої освіти без дотримання принципів академічної доброчесності не можливе. Що ж покладено в основу розуміння терміну «академічна доброчесність»?

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього

процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1, с. 2].

Роль університету у вихованні поваги до закону і віри у власні можливості є визначальною. Саме тут зростає нове покоління національної еліти, яка через декілька років буде приймати основні рішення. Саме від неї буде залежати те, які відносини будуть складатися в економіці, бізнесі та соціальній сфері. Якщо ми маємо за мету створити правове суспільство на зразок європейських та північноамериканських країн – наші молоді фахівці повинні оволодіти не тільки професійними компетенціями, але й суворо дотримуватися законів, що існують. Досвід академічної нечесності, який часто отримують студенти в наших університетах, – це початковий тренінг на подальше порушення законів [2, с. 93 – 94], але шлях академічної доброчесності під час навчання є основною умовою формування сучасного світогляду успішного, конкурентноспроможного та затребуваного на ринку праці випускника.

Згідно з пунктом 4 статті 42 Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; хабарництво; необ'єктивне оцінювання [3].

Правильним кроком у вирішенні питань означення та регулювання дотримання принципів академічної доброчесності є створення установчих документів вищими навчальними закладами. Саме тому для учасників освітнього процесу Сумського державного університету створено Кодекс академічної доброчесності Сумського державного університету (СумДУ) [1].

Згідно з положеннями Кодексу академічної доброчесності Сумського державного університету академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих

матеріалів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства [1, с. 4].

Основними видами академічного плагіату є [1, с. 4 -5]:

– клонування – копіювання, точне відтворення (слово в слово) чужого тексту та/або запозичення ілюстрацій з наступним представленням їх як авторських;

– копіювання – матеріал містить значну частину тексту та/або ілюстрацій одного джерела без змін;

– ««знайти-замінити» – зберігається основний зміст джерела зі зміною ключових слів і фраз;

– ремікс – парафраза матеріалів кількох джерел упорядковуються так, щоб текст виглядав цілісним;

– гібрид – поєднання цитованих джерел і скопійованих матеріалів (тексту, ілюстрацій) без посилання, тощо.

Однією із складових освітнього процесу студентів медичного інституту СумДУ є самостійна робота. Її студент планує разом із науково-педагогічним працівником і виконує, як під контролем науково-педагогічного працівника (70%), так і без його безпосередньої участі (30%). Результатом виконання самостійної роботи студентами медичного інституту СумДУ є написання есе по актуальній проблемі медичного профілю, що містить аналіз та узагальнення існуючих та власних наукових даних, тобто учасники даного процесу повинні мати навички якісного академічного письма.

Саме тому, завдання мають бути проблемними, актуальними з високою варіативністю та диференційованістю оцінювання, а їх виконання має спиратися на творче мислення [4, с. 19].

Важливо розкрити позитивні сторони такої перевірки тексту на плагіат, щоб молоді науковці розглядали її не як перешкоду, а як допомогу у здійсненні самостійних досліджень [5, с. 272].

Забезпечення академічної доброчесності має орієнтуватися не на покарання та дисциплінарні заходи, а на допомогу, інформаційно-просвітницьку та роз'яснювальну роботу, що підтверджується практикою навчальних закладів демократичних країн Заходу [4, с. 19].

Тому, з метою формування ціннісних орієнтацій на сприяння академічної доброчесності серед студентів-медиків необхідно проводити роз'яснювальні лекції, семінари, огляд індивідуальних випадків академічної нечесності та результатів емпіричних досліджень практик запровадження принципів академічної доброчесності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кодекс академічної доброчесності Сумського державного університету. Електронний ресурс. URL: <http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=24c2956b-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>
 2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.
 3. Закон України «Про освіту». Електронний URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/print> ресурс.
 4. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). – Варшава, 2018. – 162 с.
 5. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 5 – 17.11.2018). – Варшава, 2018. – 277 с.
- Івахнюк, Т.В. Вирішення питань академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності студентів-медиків / Т.В. Івахнюк, Я.В. Хижня // Збірник наукових есе учасників наукового стажування «Академічна доброчесність: виклики сучасності», (11-23 березня 2019 р.). - Варшава: Інститут Міжнародної Академічної і Наукової Співпраці. - 2019. – С. 87–90.